

Nevidí a neslyší, přesto život nezhodili

Život v temnotě a v tichu. Redaktoři Sedmičky nahlédli do světa hluchoslepých.

Tomáš Libánek
Hradec Králové

Šedesátiletá Marie Bidermannová je hluchá a téměř slepá. Do Chrudimi za ní pravidelně dojíždí sociální pracovnice Zuzana Krajáková z Hradce Králové. Ta pracuje pro královéhradeckou pobočku organizace Lorm, která se stará o hluchoslepy ve východních Čechách.

Zuzana Krajáková bere dlaně Marie Bidermannové do svých míst po pozdravu. Jejich spojené ruce předvádějí zvláštní tanec podobný umění asijských bojovníků chrámu Shaolinu.

„Říká se tomu taktilní znakový jazyk, jednotlivé znaky jsou převzaté z řeči pro neslyšící, ovšem znakově si do dlaní,“ říká Krajáková.

U nohou mají slepeckého psa, který doprovází postiženou.

„Pes pro mne znamená mnoho, ráda chodím mezi lidmi a do přírody, ale bez něho bych to nevládla. Pochopitelně, že bych byla bezradná i bez překladatelky, protože pak bych nikomu nerozuměla. Snažím se žít aktivně, ráda vyšívám, dnes půjdeme na bowling a nakupovat,“ tlumočí Krajáková znakování Marie Bidermannové.

Podle Krajákové si lze život bez zvuků a obrazů jen těžko představit. „Mysl vám pracuje na plné obrátky, ale vy sedíte

JINÝ SVĚT. Marie Bidermannová se snaží žít aktivně, i když je hluchoslepá. Bez pomoci sociálních pracovníků by však byl život nesnesitelný. Foto 7/ Tomáš Kubelka

v místnosti, neslyšíte, nevidíte, nic není. Paní Marie má zbytek zraku, takže za dobrého světla rozumí znakování. Většina mých klientů je na tom ještě hůř,“ vysvětluje Krajáková, která má na starosti osmnáct lidí s různým stupněm postižení.

„S některými lidmi mohu komunikovat i pomocí Braillova písma, prstovou abecedou do rukou, kreslit jim tiskací písmena do dlaní a řadou dalších metod. Velice zajímavá je Lormova abeceda, v níž stisky, doteky a úchopy prstů ruky odpovídají jednotlivým písmenům,“ říká sociální pracovnice. Abecedu vymyslel na sklonku

19. století hluchoslepý básník, filozof a novinář Hieronymus Lorm. Narodil se roku 1821 v jihomoravském Mikulově. Na studiích ve Vídni přišel v patnácti letech náhle o sluch a později v roce 1882 i zcela oslepl. Aby mohl komunikovat s rodinou a svým okolím, sestavil vlastní dotekovou abecedu, kterou ovšem zveřejnila jeho dcera, až když zemřel.

Červenobílá hůl jako symbol

„Doteky na polštářcích prstů symbolizují samohlásky. A je na palci, U na malíčku.

Na dlaní pod ním je například písmeno M, to se dobře pamatuje. P vytvoříte tak, že sjedete prstem tomu druhému po hraně ukazováčku. Naučit se tuto abecedu vyžaduje trpělivost, ale jejím prostřednictvím spolu mohou komunikovat i dva zcela hluchoslepi lidé,“ zdůrazňuje Krajáková, když doprovází Marii Bidermannovou zpět na nádraží. Z nádraží domů se již dopraví sama. Bidermannová bydlí v Heřmanově Městci, asi dvacet minut jízdy autobusem z Chrudimi, kde se obě ženy setkaly. Další klientkou Zuzany Krajákové je asi šedesátiletá žena, kte-

rá žije v ústavu pro mentálně postižené. „Paní chce zůstat v anonymitě. Nemá mentální postižení. Ovšem nemá nikoho, kdo by se o ni postaral. Je zcela hluchoslepá, ale dokáže se orientovat v prostoru, ale sama na procházce mimo areál ústavu by byla ztracena,“ říká Zuzana Krajáková a jemně se jí dotkne na rameni. Žena, která sedí otočená k oknu, jako by pozorovala zapadající slunce, zareaguje. Otočí se a Krajáková jí bere ruku do své dlaně a přikládá ji k bradě. „V taktilním znakovém jazyce to znamená Z nebo také Zuzana, musím přece pozdravit a říci, kdo přišel,“ říká Krajáková.

Pokoj, ve kterém se obě ženy setkaly, je jednoduše zařízený.

„Paní se v pokoji dobře vyzná, dnes se budeme učit cestu do zahrady, kam by chtěla sama začít chodit,“ tlumočí práci klientky Krajáková.

Do dlaně jí vkládá červenobílou hůl, symbol hluchoslepoty, a ukazuje jí cestu. „Protože paní neslyší, musím jí vše vysvětlovat pomocí dotyků. Orientace pro hluchoslepeho je mnohem náročnější než pro slepce,“ vysvětluje, když se starší žena co chvíli zastavuje.

Až za šera přijíždí Zuzana Krajáková do Hradce Králové. Na cestách tráví většinu pracovních dní. Každé první a třetí pondělí v měsíci má poradenské hodiny v centru na konečné v ulici Milady Horákové na Moravském Předměstí. Občas také přednáší o hluchoslepotě na královéhradecké univerzitě, kam chodí i lidé z jiných organizací.

NA CESTÁCH. Zuzana Krajáková má na starosti lidi postižené hluchoslepotou v Královéhradeckém i Pardubickém kraji. Organizace Lorm, pro kterou pracuje, uspořádá v Hradci Králové 18. až 22. dubna veřejnou sbírku na podporu služeb pro hluchoslepy. Foto 7/ Tomáš Kubelka